

СИЛАБУС ДИСЦИПЛІНИ

«Управління ризиками в оподаткуванні»

Ступінь вищої освіти - третій (освітньо-науковий)

Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»

Освітня програма «Облік і оподаткування»

Рік навчання 2, семестр 3

Форма навчання дenna, заочна

Кількість кредитів ЕКТС 5

Мова викладання українська

Лектор курсу

Кандидат економічних наук, доцент Лабенко Олександр Миколайович

**Контактна інформація
лектора (e-mail)**

labenko@nubip.edu.ua

Сторінка курсу в eLearn

<https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=4598>

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

(до 1000 друкованих знаків)

Управління ризиками в оподаткуванні – навчальна дисципліна, що вивчає інструментарій економічного обґрунтування й прийняття управлінських рішень з урахуванням мінливості податкового середовища. Вивчення дисципліни «Управління ризиками в оподаткуванні» передбачає формування у здобувачів системи знань та практичних навичок з управління податковими ризиками із застосуванням сучасних інструментів ризик-менеджменту в оподаткуванні.—Основними завданням курсу є: вивчення сутності податкових ризиків; набуття навичок використання інструментів ризик-менеджменту. Об'ектом навчальної дисципліни є податкові ризики та процеси, що відбувають різні аспекти прийняття управлінських рішень. Предметом навчальної дисципліни є управлінські рішення та пов'язані з ними ризики як для бізнесу, так і для держави. Здобувачі повинні знати: теоретичні основи, науково-поняттєвий та категорійний апарат управління ризиками в оподаткуванні; сучасні технології управління ризиками в оподаткуванні та особливості їх використання в Україні; принципи, порядок та етапи управління податковими ризиками; методику опису податкових ризиків; шляхи і методи упередження податкових ризиків. Здобувачі повинні вміти: ідентифікувати та оцінювати податкові ризики; визначати вплив податкових ризиків на виконання дохідної частини бюджету держави; застосовувати податкові технології для досягнення цілей економічної діяльності підприємства; розробляти заходи упередження податкових ризиків.

Результатом вивчення дисципліни є набуття здобувачами таких компетентностей:

Інтегральна компетентність (ІК) – Здатність продукувати нові ідеї, розв'язувати комплексні проблеми професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування із застосуванням методології наукової та педагогічної діяльності, зокрема здійснюючи наукове дослідження, що характеризується науковою новизною, теоретичним та/або практичним значенням.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті.

ЗК04. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері обліку та оподаткування на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

Спеціальні (фахові) компетентності (ФК):

СК02. Здатність виявляти, формулювати та вирішувати проблеми дослідницького характеру в сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

СК03. Здатність вирішувати комплексні завдання функціонування системи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування для критичного оцінювання результатів досліджень з урахуванням соціальних, етичних, правових та економічних проблем.

СК04. Здатність проводити емпіричні дослідження для встановлення тенденцій розвитку об'єктів дослідження у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування.

СК05. Здатність здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню в науковій та практичній сферах.

СК08. Здатність генерувати нові ідеї щодо розвитку теорії та практики обліку, аналізу, аудиту, та оподаткування, аналізувати, оцінювати та прогнозувати відповідні процеси.

СК10. Здатність ідентифікувати вплив інтеграційних процесів на тактику реалізації аграрної політики, визначати перспективні напрямки розвитку аграрного бізнесу, оцінювати існуючі умови, проблеми та переваги, визначати їх вплив на практику обліку та оподаткування.

Програмні результати навчання (РН):

РН01. Мати концептуальні та методологічні знання з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей, а також навички необхідні для проведення наукових і прикладних досліджень, здійснення інновацій на рівні останніх світових досягнень з відповідного напряму.

РН02. Здійснювати пошук, аналізувати, критично осмислювати та систематизувати інформацію, отриману з різних науково-практичних джерел та основних національних, європейських, міжнародних нормативно-правових актів з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

РН03. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми обліку, аналізу, аудиту, оподаткування державною та іноземною мовами, оприлюднювати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях.

РН04. Застосовувати загальні принципи та методи економічних і соціальних наук, а також сучасні методи досліджень для провадження досліджень у сфері обліку та оподаткування та у викладацькій діяльності.

РН05. Формулювати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень (опитувань, спостережень тощо) і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані з питань регулювання обліку, аналізу, аудиту та оподаткування.

РН06. Планувати і виконувати емпіричні та/або теоретичні дослідження з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування і суміжних галузей використовуючи сучасні наукові інструменти та дотримуючись норм професійної і академічної етики, критично аналізувати результати досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми.

РН07. Застосовувати сучасні способи пошуку, оброблення й аналізу інформації, зокрема, статистичні і економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних, інформаційні системи у сфері обліку, аналізу, контролю, аудиту і оподаткування.

РН09. Ідентифікувати наукові та практичні проблеми, здійснювати апробацію результатів наукових досліджень, висновків і практичних рекомендацій з обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування та сприяти їх впровадженню в науковій та практичній сферах.

РН10. Глибоко розуміти загальні принципи та методи обліку, аналізу, контролю, аудиту, оподаткування, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері обліку і оподаткування та у викладацькій діяльності.

РН11. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проекти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну

практику і розв'язувати значущі наукові та прикладні проблеми обліку та оподаткування з урахуванням соціальних, економічних та правових аспектів.

РН13. Вільно спілкуватися з питань, що стосуються обліку та оподаткування, з колегами, широкою науковою спільнотою, суспільством у цілому.

РН 14. Глибоко розуміти теоретичні та методичні аспекти бухгалтерського обліку та оподаткування господарської діяльності суб'єктів аграрного бізнесу, застосовувати їх в практичній діяльності для підвищення ефективності управління діяльністю таких суб'єктів.

СТРУКТУРА КУРСУ

Тема	Години (лекції/лабо- раторні, практичні, семінарські)	Результати навчання	Завдання	Оцінювання
Тема 1. Місце податкових ризиків в системі макроекономічних ризиків	3/5	Знати місце і значення, ризиків у та їх впливу на макроекономічну ситуацію.	Робота з джерелами і базами даних. Підготовка презентації. Виконання тестового контролю.	11
Тема 2. Сутність та види податкових ризиків	4/5	Розуміти поняття, суть, особливості, види податкових ризиків.	Робота з масивом джерел і ділова гра. Виконання тестового контролю.	12
Тема 3. Принципи та етапи управління податковими ризиками.	3/5	Знати поняття, принципи та етапи управління ризиками.	Робота з джерелами і базами даних. Виконання тестового контролю. Підготовка презентації.	12
Тема 4. Сутність податкового ризик-менеджменту	3/5	Розуміти сутність податкового ризик менеджменту, підходи до його запровадження та роль у формуванні податкової політики	Підготовка аналітичної записки. Виконання тестового контролю. Відповіді на питання.	11
Тема 5. Методи опису податкових ризиків	4/5	Ознайомитися з методами опису податкових ризиків. Знати сутність податкового комплаенсу та його інструменти.	Робота з джерелами і базами даних. Виконання тестового контролю. Підготовка презентації.	12
Тема 6. Шляхи і методи упередження	3/5	Розуміти шляхи і методи упередження податкових	Ділова гра. Вибір, розбір	12

податкових ризиків.		ризиків. Вміти складати матрицю оцінки податкових ризиків та розробляти заходи з їх мінімізації залежно від ступеня значимості	і презентація складних кейсів. Виконання тестового контролю.	
Всього за семестр				70
Екзамен				30
Всього за курс				100

ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо дедлайнів та перескладання:	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності:	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування:	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ СТУДЕНТІВ

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання екзаменів/заліків	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Dolzhenko I. Approaches to the formation of national rules for the provision and institutional framework for the administration of account information in order to implement the CRS standard / National and world financial and economic systems in the conditions of modern challenges: N.Davydenko, N.Kosova, J.Lemishko, Yu. Negoda, T.Oliynyk and others. Collective monograph. Verlag. SWG imexGmbH, Nurnberg, Deutschland, 2022. P.318-329.

2. Inna Dolzhenko, Oleksandr Labenko, Maksym Klymenko, Olena Ilchuk, Financial Support of Natural Agricultural Production in Ukraine/ WSEAS Transactions on Business and Economics. Volume 20, 2023, P. 194-202, DOI:10.37394/23207.2023.20.19 URL: <https://wseas.com/journals/articles.php?id=7300>

Inna Dolzhenko, Svitlana Savitska, Maryna Pravdiuk, , Nadiia Banera, Maksym Samchyk, Tax systems of Ukraine and EU countries during the COVID-19 pandemic: current status and prospects. Independent Journal of Management & Production, Volume 13, Issue 3, Page 145-160, Special Issue SI, DOI 10.14807/ijmp.v13i3.1906 URL: <http://www.ijmp.jor.br/index.php/ijmp/article/view/1906>

4. Kostornoi, S., Yatsukh, O., Tsap, V., Demchenko, I., Zakharova, N., Klymenko, M., . . . Tomaszewska-Górecka, W. (2021). Tax burden of agricultural enterprises in ukraine. Agricultural Engineering, 25(1), 157-169. doi:10.2478/agriceng-2021-0013

5. Kovalenko, N., Hutsol, T., Labenko, O., Glowacki, S., & Sorokin, D. (2021). Ecological and economical substantiation of production of hydrogen. Paper presented at the Vide. Tehnologija. Resursi - Environment, Technology, Resources, , 1127-131. doi:10.17770/etr2021vol1.6540 Retrieved from www.scopus.com

6. Баранов С. О. Ухилення від сплати податків як основний чинник тіньової економіки. Інвестиції: практика та досвід. 2016. № 12. С. 102–106. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/12_2016/23.pdf
7. Глущенко Я. І., Корогодова О. О., Моісеєнко Т. Є., Черненко Н. О. Концептуальні засади податкового планування підприємств у контексті Четвертої промислової революції. Бізнес Інформ. 2021. № 4. С. 210–216. DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-210-216>.
8. Глущенко Я.І., Корогодова О.О., Моісеєнко Н.О. Податкове планування ТНК на засадах ризико-орієнтованого підходу в умовах проекту BEPS та диджіталізації економіки. Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут». № 25, 2023. URL: <http://ev.fmm.kpi.ua/article/view/278595/273264>
9. Гранатуров В. Податкові ризики держави: визначення та класифікація. Фінанси України. 2017. №10. С. 86-94.
10. Десятнюк О. Управління податковими ризиками - нова парадигма розбудови податкової системи України. URL : www.nbuu.gov.ua/portal/natural/.hsdfjkj;`kh../dgh;h'phHUFeir58.pdf.
11. Десятнюк О., Канюк В. Сутнісно-теоретичні основи податкових ризиків суб’єктів підприємницької діяльності. Світ фінансів. 2014. Вип. 3. С. 99-109.
12. Десятнюк, О. М. Управління податковими ризиками – нова парадигма розбудови податкової системи України. Серія: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. 2007. № 606. С. 355–362.
13. Дзецько Я. Ю., Мельничук Г. С. Податкові ризики та їх вплив на стан економічної безпеки підприємства. Глобальні та національні проблеми економіки. 2017. Вип. 15. С. 207-210.
14. Євтушенко Н. О. Податкові ризики та система керування ними. Вісник Дніпропетровського університету. 2016. Вип. 6. С. 68–77. URL: https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4b8eac1328a.pdf.
15. Євтушенко Н.О. Податкові ризики та система керування ними. Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Менеджмент інновацій. 2016. Випуск 6. URL :https://www.dnu.dp.ua/docs/visnik/fmecon/program_5e4b8eac1328a.pdf
16. Жигаленко О. Удосконалення адміністрування податкових ризиків при плануванні документальних форм податкового контролю. Економіка України. 2018. №5. С. 42-50.
17. Канюк В. М. Алгоритм аналізу податкових ризиків суб’єктів господарювання. Галицький економічний вісник. 2017. Т. 52(1). С. 61-70.
18. Канюк В. М. Вибір методів аналізу ризиків для оцінювання податкових ризиків суб’єктів підприємництва. Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки: зб. наук. пр. 2015. Вип. 12(1). С. 182-186.
19. Канюк В.М. Методичний підхід до оцінювання податкового ризику суб’єктів господарювання на основі економіко-статистичних методів Економічний аналіз. 2019 рік. Том 29. № 3 URL: <http://econa.wunu.edu.ua/index.php/econa/article/view/1681>
20. Козлова В. Податковий комплаенс як інструмент системи безпеки підприємства. Актуальні аспекти розвитку суб’єктів підприємництва в умовах глобальної економіки: монографія. Дніпро, 2021. С. 359-367.
21. Коломієць П. В. Система комплаенс як елемент податкової безпеки України. Baltija Publishing: сайт. URL: <http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/35/566/1174-1?inline=1>
22. Ксьонжик І. В., Дубініна М.В. Управління податковими ризиками на сільськогосподарських підприємствах. «Актуальні проблеми сучасного бізнесу: обліково-фінансовий та управлінський аспекти матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції http://www.lnau.edu.ua/lnau/attachments/5554_%D0%9C%D0%B0%D1%82%D0%B5%D1%80%D1%96%D0%B0%D0%BB%D0%B8%20%20%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97%20%D0%A7%D0%B0%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D0%B0B02.pdf#page=264

23. Курило В. І., Мушенок В. В., Риженко О. С. Податкові ризики сільськогосподарського виробництва в Україні: фінансово-правова характеристика: монографія. Ніжин: НДУ ім. М. Гоголя, 2017. 191 с.
24. Курило В.І. Визначення поняття «податковий ризик» у податковому законодавстві україни. Науковий вісник НУБП. 2015. вип. 213. ч. 1. с. 181–186.
25. Москаленко Н. В. Теоретичні аспекти запровадження комплаєнс-контролю в Україні. Економічний вісник. Серія: Фінанси, облік, оподаткування. 2018. Вип. 2. С. 106–112.
26. Паскар, І. О. Податкові ризики та система управління ними URL : <http://intkonf.org/paskar-i-o-savchufouk-o-i-savchuk-t-m-podatkgulovi-rizikfyulatisisyulrar6itemaupravlinny656dgka-nimiulyil/>.
27. Податкові ризики в бізнесі – як управляти ними та мінімізувати https://uz.ligazakon.ua/magazine_article/EA016581
28. Полторак А. С. Комплексний підхід до кількісного оцінювання податкових ризиків держави / А. С. Полторак, Ю. В. Волосюк // Актуальні проблеми економіки. - 2017. - № 2. - С. 269-276. <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/3578>
29. Романенко В.В. Європейський досвід управління ризиками в оподаткуванні. Науковий вісник Національного університету ДПС України. 2014. № 1. С. 253-258.
30. Сарана Л. А. Особливості управління податковими ризиками держави на час дії воєнного стану. № 4 (2022): Проблеми сучасних трансформацій. Серія: економіка та управління. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2022-4-08-03>
31. Соколова К. Ю. Концептуальні основи податкових ризиків: підходи, сутнісні характеристики та особливості. Наука молода: зб. наук. праць молодих вчених ТНЕУ. 2015. № 22. С. 120-132.
32. Тимченко О. Прогнозування податкового боргу на основі абсолютної та відносної оцінки податкових ризиків. Фінанси України. 2010. №8. С. 34-43.
33. Хенк Д. Податкова та митна адміністрації Нідерландів. Стратегія розвитку. URL : www.sta.gov.ua/3467/dgh/34df/2/3/7/5/9/sdypuet/
34. Цимбалюк І.О. Податкова безпека в системі фінансової безпеки держави. Донецьк : ДонНТ, 2013. Т. 2. С. 13–23.
35. Чернякова Т.М., Дроздняк О.В. Урахування факторів ризику в процесі забезпечення податкової безпеки підприємства. Часопис економічних реформ. 2012. № 2(6). С. 34–37.
36. Чудак Л. А. Податкові ризики як загроза економічній безпеці підприємства. Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Вип. 6(23). С. 645-653. Податковий кодекс України № 2755–VI від 02. 12. 2010 р. (із внесеними змінами). URL: [http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-176735609/qergiji/\[2380-35/dgh/34557/dft/](http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2755-176735609/qergiji/[2380-35/dgh/34557/dft/).
37. Шевчук А. Проблеми управління податковими ризиками в умовах пандемії COVID-19. Світ фінансів 1(66)/2021. URL: <http://sf.wunu.edu.ua/index.php/sf/article/view/1427/1433>
38. BEPS Actions. OECD. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/beps-actions/>
39. Compliance risk management guide for tax administrations. URL : [http://ec.europa.eu/taxation_customs/24688-45/afh/\[dheim/2/1/8/9/0/4/5/6/](http://ec.europa.eu/taxation_customs/24688-45/afh/[dheim/2/1/8/9/0/4/5/6/)
40. Lingqi Xue. Management and Research of Enterprise Tax Planning under the Background of Information Age. Journal of Physics: Conference Series. 1992 (2021). P. 1–6. URL: <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1742-6596/1992/4/042017/pdf>
41. Osborn E. Risk Management Made Easy. Osborn E. BookBoon. Premium. 2012. P. 65.
42. Penno Mark. A Theory of the Tax Avoidance (Tax Planning) Continuum. July 9, 2021. P. 1–36. URL: https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3883570
43. Risk management guide for tax administrations. URL : http://ec.europa.eu/taxation_customs/579/680/245y/dfhj/452/23/45/taxation/tax_coo/perdfgjp'oation/36/gen_dho;hpk'overview/index_en.dj.htm.

44. Tax Administration in OECD and Selected Non-OECD Countries: Comparative Information Series (2010). URL : [www.oecd.org/dataoecd/2/3745467/47/etojo\]ho/57845/228941.pdf](http://www.oecd.org/dataoecd/2/3745467/47/etojo]ho/57845/228941.pdf)
45. Tax Gap Map for Sweden. URL : [http://www.skatteverket.se/afdj\[ip3/sdg/sfg/7/7/9/09/download/18.2/detewt/sfj.pdf](http://www.skatteverket.se/afdj[ip3/sdg/sfg/7/7/9/09/download/18.2/detewt/sfj.pdf)
46. Податковий кодекс України : Закон України від 02.12.2010 р. № 2755–VI. URL :Податковий кодекс України
47. ДСТУ IEC/ISO 31010:2013. Керування ризиком. Методи загального оцінювання ризику. Вид. офіц. Київ : Мінекономрозвитку України, 2015. 80 с. URL: <https://khoda.gov.ua/image/catalog/files/dstu%2031010.pdf>.
48. Наказ ДПА України «Про затвердження Методичних рекомендацій з моніторингу податкових ризиків» від 23.10.2001 р. № 428.
49. Наказ ДПА України «Про затвердження Методичних рекомендацій з організації проведення перевірок підприємств, що входять до складу фінансовопромислових груп, інших об'єднань і великих платників податків» № 432 від 16. 07. 2007 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgibin/laws/23/46/2456/76/4689/main.cgi>.
50. Перелік достатніх підстав, які надають податковим органам право на проведення документальної позапланової виїзної перевірки платника податку на додану вартість для визначення достовірності нарахування бюджетного відшкодування такого податку. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. № 1238. URL : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1238-2010-п>.
51. Перелік обставин, що свідчать про наявність загрози виникнення або накопичення податкового боргу, і доказів існування таких обставин. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. № 1235 URL : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1235-2010-п>.